

Styret i BODØ PENSJONSKASSE
Postboks 319
8001 BODØ

VÅR REFERANSE
23/1709

DERES REFERANSE

DATO
06.02.2024

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte tilsyn i Bodø Pensjonskasse 24. og 25. mai 2023. Formålet med tilsynet var gjennomgang av pensjonskassens system for styring og kontroll samt risikonivå og kapitalisering.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 15. september 2023 og styrets svar av 29. november 2023.

Finanstilsynet har følgende merknader etter tilsynet:

1. FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ OG KAPITALISERING

Finansielle stilling

Finanstilsynet vurderte at pensjonskassens solvenskapitaldekning per 30. juni 2023 var lav. Pensjonskassen var per 30. juni blant de fem pensjonskassene med lavest solvenskapitaldekning. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om styrets vurdering av pensjonskassens finansielle stilling og eventuelle tiltak som er og vil bli gjennomført.

Det fremgår av styrets svar at pensjonskassen til enhver tid skal oppfylle gjeldende kapitalkrav, men at det ikke er ønskelig å hente inn unødvendig ekstrakapital. Styret påpeker at pensjonskassen har en solid sponsor og kunde, og at styret derfor har valgt å sette grensen for gult nivå for solvenskapitaldekningen (dvs. nivået hvor tiltak skal vurderes) til 130 prosent og hente inn kapital/øke det årlige egenkapitalinnskuddet når dette er nødvendig. Finanstilsynet er av den oppfatning at pensjonskassene bør vurdere tiltak før solvenskapitaldekningen faller til 130 prosent.

Finanstilsynet registrerer videre fra styrets svar at styret siden våren 2022 har vurdert forskjellige tiltak da solvenskapitaldekningen har nærmet seg og krysset grensen for gult nivå. Styret opplyser at pensjonskassen har gjort hyppigere beregninger av solvenskapitaldekningen og særlig når det har vært store svingninger i finansmarkedene. Styret påpeker at resultatet er at solvenskapitaldekningen aldri har vært vesentlig lavere enn pensjonskassens grense på 130 prosent.

Styret opplyser at styret har iverksatt tiltak som vil styrke ansvarlig kapital framover ved å øke årlig innskutt egenkapital. Styret framhever at det ved overskuddsdisponeringen for 2022 ikke ble omdisponert fra bufferfond til premiefond. Styret påpeker at rentegarantipremien og det årlige egenkapitalinnskuddet fortløpende vurderes og at en eventuell økning av disse kan iverksettes raskt

og gi god effekt på solvenskapitaldekningen. Styret opplyser videre at pensjonskassen vil søke om bruk av supplerende kapital, og om mulige ytterligere tiltak knyttet til kapitalforvaltningen som kan gjennomføres ved behov. Finanstilsynet registrerer at styret i sitt svar opplyser om effekten tiltakene vil ha på solvenskapitaldekningen. Finanstilsynet merker seg fra pensjonskassens rapportering av det forenklete solvenskapitalkravet per 31. desember 2023 at solvenskapitaldekningen er styrket i andre halvår 2023. Finanstilsynet tar styrets redegjørelse til etterretning og legger til grunn at styret løpende sikrer at pensjonskassens solvenskapitaldekning er forsvarlig.

Pensjonskassen rapporterer nåverdien av framtidige regelmessige kapitalinnskudd. Finanstilsynet registrerte at det følger av pensjonskassens vedtekter at styret *kan* kreve innbetaling av årlige tilskudd. Etter Finanstilsynets vurdering bør det framgå av vedtektene at det *skal* innbetales årlige kapitalinnskudd. Finanstilsynet la til grunn at beregnet nåverdi av fremtidige kapitalinnskudd til enhver tid gjenspeiler faktisk praksis for innbetaling av kapital.

Det følger av styrets svar at styret vurderer å endre vedtektene slik at det framgår at sponsor skal innbetale egenkapital årlig. Finanstilsynet legger til grunn at en slik endring gjennomføres. Finanstilsynet tar til etterretning at styret opplyser at nåverdi av fremtidige kapitalinnskudd til enhver tid gjenspeiler faktisk praksis for innbetaling av kapital.

2. FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

2.1 Overordnet styring og kontroll

2.1.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Overordnet strategi

Finanstilsynet forventer at styret har etablert et overordnet strategidokument hvor mål og strategier for virksomheten framgår, hvor det defineres en klar overordnet risikoappetitt og risikotoleranse-grenser og hvor øvrige styrende dokumenter klart forankres. Strategiene bør sikre helhetlig risikostyring. Pensjonskassens strategier og øvrige styrende dokumenter bør jevnlig vurderes av styret.

Strategiprosess

Finanstilsynet registrerte fra pensjonskassens overordnede strategi at styret skal fastsette et årshjul. Finanstilsynet har mottatt styrets møteplan for 2023 hvor det framgår at styret skulle behandle strategier og understrategier i sitt møte i mai/juni. Fra mottatte styrereferater oppfattet Finanstilsynet at styret har hatt fokus på behandling av kapitalforvaltningsstrategien, men stilte spørsmål ved om styret jevnlig/systematisk har vurdert styrende dokumenter utover kapitalforvaltningsstrategien. Pensjonskassens strategiprosess var uklar for Finanstilsynet, herunder hvordan egenvurderingen av risiko (ORA) ville integreres i prosessen. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre nærmere for pensjonskassens strategiprosess og hvordan egenvurderingen av risiko er integrert i prosessen.

Det følger av styrets svar at pensjonskassen i løpet av 2023 har jobbet med å revidere de styrende dokumentene. Styret opplyser at egenvurdering av risiko ble gjennomført høsten 2023, og at funnene i egenvurderingen sammen med rapporter fra kontrollfunksjonene, vil danne grunnlaget for neste strategiprosess for samtlige av pensjonskassens strategier. Finanstilsynet legger til grunn at styret har etablert en prosess for jevnlig vurdering av alle styrende dokumenter.

Risikostrategi mv.

Styret bør utarbeide en risikostrategi og retningslinjer for pensjonskassens system for risikostyring og internkontroll.

Styrets risikoappetitt og risikotoleransegrenser

Finanstilsynet registrerte i foreløpig rapport at pensjonskassen i sin risikostyring gjennomgående la til grunn solvenskapitaldekningen med overgangsregelen. Finanstilsynet påpekte at solvenskapitaldekningen uten overgangsregelen viser faktisk risiko og forventer at dette riskomålet integreres i pensjonskassens risikostyring.

Styret påpeker i sitt svar at pensjonskassen følger opp både solvenskapitaldekningen med og uten overgangsregelen i sin risikorapportering og at solvenskapitaldekningen uten overgangsregelen derfor er integrert i pensjonskassens risikostyring. Finanstilsynet vurderer generelt at solvenskapitaldekningen uten overgangsregelen bør legges til grunn for pensjonskassenes risikostyring.

Det fulgte av pensjonskassen overordnede strategi at solvenskapitaldekningen vurderes å være i grønn sone når nivået overstiger 130 prosent. Finanstilsynet registrerte at det i tillegg framgår at målet er at solvenskapitaldekningen over tid er over 150 prosent. Finanstilsynet registrerte at det i et annet styrende dokument følger at målsettingen for pensjonskassen er at solvenskapitaldekningen skal være over 130 prosent og at styret skal ha "diskusjoner" om solvenskapitaldekningen overstiger 160 prosent. Finanstilsynet registrerte videre fra saksfremlegg for styret om kapitalforvaltningen at solvenskapitaldekningen bør være over 140 prosent for å håndtere endring av risiko i porteføljen. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre nærmere for sin risikoappetitt, dvs. hvilke risikomål det styres etter og om styret vurderer at en solvenskapitaldekning på rett i overkant av 130 prosent er tilfredsstillende.

Det følger av styrets svar at målsettingen er at solvenskapitaldekningen skal være over 130 prosent og at styret skal ha diskusjoner dersom solvenskapitaldekningen overstiger 160 prosent. Finanstilsynet legger til grunn at styret sikrer at styrets risikoappetitt er klart definert og konsistent på tvers av styrende dokumenter.

Finanstilsynet registrerer at styret vurderer at om en solvenskapitaldekning rett i overkant av nedre grense for grønn sone er tilfredsstillende avhenger av forutgående markedssvingninger, tiltak som er iverksatt og mulige gjenværende tiltak. Finanstilsynet legger til grunn at styret vurderer om nivået på solvenskapitaldekningen hvor det skal vurderes tiltak er i tråd med styrets faktiske risikoappetitt. Se også punktet nedenfor om vurdering av nivået på tiltakssonene.

Styret bør etablere risikoappetitt og risikotoleransegrenser for alle vesentlige risikoer. Føringer gitt i den overordnede risikostrategien må legges til grunn for underliggende strategier. Forskrift om pensjonsforetak § 22 (Risikostyring og internkontroll) første ledd stiller krav til hva systemet for risikostyring minst skal omfatte, herunder relevante faktorer knyttet til miljø, sosiale forhold og foretaksstyring. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvordan bærekraftsrisiko (særlig klimarisiko) er dekket i pensjonskassens system for risikostyring.

Det følger av styrets svar at pensjonskassen vil kartlegge bærekraftsrisiko i henhold til god praksis, men at datagrunnlaget kan være mangelfullt og en begrensning for analysene. I forbindelse med

egenvurdering av risiko vil styret vurdere bærekraftsrisiko kvantitativt og om nødvendig kvalitativt. Finanstilsynet tar styrets redegjørelse til etterretning.

Kapital- og beredskapsplan

Finanstilsynet registrerte at pensjonskassen har etablert tiltakssoner for solvenskapitaldekningen. Finanstilsynet stilte imidlertid spørsmål ved om det er tilstrekkelig å gjennomføre tiltak når solvenskapitaldekningen er under 110 prosent (rød sone hvor det *skal* gjennomføres tiltak). Finanstilsynet vurderte at pensjonskassen bør basere nivået på tiltakssonene på sensitivitetsberegninger, scenarioanalyser eller lignende for å sikre at risikotoleransegrensene er i tråd med styrets risikoappetitt og etablerte handlingsregler/ tiltak. Finanstilsynet ba om styrets kommentarer, herunder redegjøre for hvordan risikotoleransegrensene er fastsatt.

Det følger av styrets svar at pensjonskassen gjennomfører sensitivitetsberegninger for å sikre at risikotoleransegrensene er i tråd med styrets risikoappetitt og etablerte handlingsregler/tiltak. Styret framhever at grensene for risikotoleranse er fastsatt og basert på at pensjonskassen til enhver tid skal følge gjeldende kapitalkrav. Finanstilsynet legger til grunn at forutsetningene som legges til grunn for vurdering av om nivået på tiltakssonene er forsvarlig jevnlig evalueres og oppdateres. Finanstilsynet legger til grunn at tiltak vil gjennomføres før pensjonskassen er i rød sone.

Ingen tiltak synes å vurderes i grønn sone for eksempel når det skjer vesentlige fall i solvenskapitaldekningen, jf. også punktet over hvor Finanstilsynet ba styret redegjøre nærmere for sin risikoappetitt. Finanstilsynet oppfattet at når solvenskapitaldekningen faller til gul sone skal risikoreduksjon i porteføljen vurderes om det er "meget sannsynlig at porteføljens verdi faller videre". Det var uklart for Finanstilsynet hvordan slike sannsynligheter kan vurderes, og Finanstilsynet viste samtidig til at i solvenskapitalkravet reduseres stressfaktorene for aksjerisiko ved generelle fall i markedet. Finanstilsynet fant det videre naturlig at det gjøres en klar kobling til pensjonskassens etablerte rebalanseringsstrategi.

Finanstilsynet oppfatter styrets svar slik at i praksis blir tiltak fortløpende vurdert også når pensjonskassen er i grønn sone. Styret opplyser at det gjøres sensitivitetsberegninger og at disse sensitivitetsberegningene hensyntar at stressfaktorene for aksjerisiko reduseres ved generelle fall i markedet. Styret vurderer at markante markedsfall påvirker sannsynligheten for at verdier faller videre og viser til at dette også hensyntas i solvenskapitalkravet. Det er fortsatt uklart for Finanstilsynet hvordan formuleringen "meget sannsynlig at porteføljens verdi faller videre" skal forstås og operasjonaliseres.

Når solvenskapitaldekningen er i rød sone oppfattet Finanstilsynet at styret skal gjennomføre tiltak, men kunne ikke se at tiltakene som skal gjennomføres er tilstrekkelig konkretisert. Finanstilsynet registrerte imidlertid at det følger en liste over mulige tiltak (tiltaksplan). Tiltakene er ikke knyttet til ulike beredskapssoner, jf. for eksempel at "tilbakeholdt overskudd" er et tiltak Finanstilsynet forventer gjennomført lenge før det er fare for at pensjonskassen kommer i rød sone. Finanstilsynet vurderte at tiltakene ytterligere bør konkretiseres for å sikre god beredskap. Det vil kunne innebære avklaring med arbeidsgiverforetakene om hvilke tiltak som vil være aktuelle i en krise, og avklaring av hva som formelt kreves for å gjennomføre det aktuelle tiltaket. Pensjonskassen bør kartlegge mulig effekt av det enkelte tiltaket. Etter Finanstilsynets vurdering er det naturlig å gjøre slike vurderinger i foretakets prosess for egenvurdering av risiko (ORA). Finanstilsynet vurderer videre at det er god praksis å gjennomføre beredskapsøvelser.

Det følger av styrets svar at styret tar Finanstilsynets bemerkninger til etterretning. Finanstilsynet registrerer at mer konkrete tiltaksplaner er vurdert i forbindelse med egenvurderingen av risiko i 2023 og vil inngå i pensjonskassens strategidokument, herunder effekten av de enkelte tiltak. Finanstilsynet tar til etterretning at pensjonskassen vil gjennomføre en beredskapsøvelse i 2024.

Finanstilsynet er av den oppfatning at pensjonskassen bør ha en klar strategi for oppbygning, bevaring og bruk av bufferkapital for alle deler av den ansvarlige kapitalen. Finanstilsynet registrerte at det i kapitalforvaltningsstrategien gis enkelte føringer for deler av den ansvarlige kapitalen, men at disse føringene var svært overordnede. Videre, gis det enkelte føringer for deler av den ansvarlige kapitalen også i forsikringsstrategien. Etter Finanstilsynets vurdering bør bufferkapitalstrategien samles i et overordnet dokument for å sikre helhetlig styring.

Fastsettelse av avsetning til eller bruk av bufferfond gjøres i forbindelse med regnskapsavleggelse ved årets slutt. Pensjonskassen kan ved fastsettelsen av årets avsetning til bufferfond, benytte en annen prosentsats for grupper av kontrakter eller avstå fra å benytte overskudd på avkastningsresultatet til avsetninger til bufferfond, begrunnet i kontraktens behov for bufferfond. I vurderingen skal det tas hensyn til nivået på kontraktens beregningsrente, kontraktens eksisterende bufferfond og nivået på eventuelle andre buffere knyttet til eiendeler i kollektivporteføljen, kontraktens gjenstående løpetid og andre relevante forhold. Avsetningene til bufferfond skal innrettes på en måte som ikke fører til urimelig forskjellsbehandling og interessekonflikter mellom kunder og kunde grupper og mellom kunder og pensjonskassen. Pensjonskassen skal ha retningslinjer for fastsettelsen av avsetninger til og bruk av bufferfond. Finanstilsynets vurderte i foreløpig rapport at pensjonskassen ikke hadde fastsatt klare retningslinjer for bufferfond.

Det følger av styrets svar at styret tar Finanstilsynets bemerkninger om klarere retningslinjer for bufferkapital, spesielt med tanke på bufferfondet, til etterretning. Finanstilsynet registrerer at styret opplyser at kapitalforvaltningsstrategien som ble vedtatt i oktober 2023, omhandler klarere retningslinjer for bufferfondet, og at andre føringer vil bli vurdert ved neste gjennomgang av overordnet strategi.

Overordnede retningslinjer mv.

Løpende vurdering

Styrende dokumenter og overordnede retningslinjer bør jevnlig vurderes av styret. Finanstilsynet viser også til forskrift om pensjonsforetak § 23 (Gjennomgang av retningslinjer for risikostyring og internkontroll mv.) første ledd hvor det følger at styre minst årlig skal vurdere retningslinjene og rutineene for risikostyring og internkontroll.

Finanstilsynet stilte på bakgrunn av mottatt dokumentasjon spørsmål ved om alle styrende dokumenter og overordnede retningslinjer mv. jevnlig vurderes av styret. Finanstilsynet vurderte gjennomgående at de styrende dokumentene ikke var oppdatert med gjennomføringen av IORP II.

Styret framhever i sitt svar at pensjonskassen har etablert de lovpålagte kontrollfunksjonene og vurderer at pensjonskassen har fastsatt relevante retningslinjer som på overordnet nivå inneholder de temaer som styret oppfatter som vesentlige. Styret opplyser at pensjonskassen den siste tiden har jobbet med revidering av de styrende dokumentene og at det ved revidering og utarbeidelse av nye dokumenter har blitt vektlagt å oppdatere dokumentene med endringer som følge av IORP II.

Styret opplyser at arbeidet med å oppdatere resterende dokumenter, inkluderte tilpasse innholdet til oppdateringer som følge av IORP II, vil ferdigstilles i 2024.

Finanstilsynet registrerer at det som ledd i arbeidet med å oppdatere pensjonskassens styrende dokumenter vil bli implementert et årshjul for å sikre ajourhold og oppdatering av styrende dokumenter, inkludert styrets involvering. Finanstilsynet tar til etterretning at årshjulet vil inkludere plan for hvilke dokumenter som minst årlig skal vurderes av styret, samt sikre jevnlig oppdatering av øvrige styrende dokumenter.

Retningslinjer for interessekonflikter

Pensjonskassen bør ha retningslinjer for identifisering, vurdering og håndtering av interessekonflikter. Styret bør gjennom de styrende dokumentene og det etablerte avtaleverket sikre pensjonskassens faktiske uavhengighet fra arbeidsgiverforetak og leverandører. Finanstilsynet vurderer at det er god praksis at det på bakgrunn av etablerte retningslinjer utarbeides en oversikt over identifiserte mulige interessekonflikter og hvordan disse er vurdert og håndtert.

Finanstilsynet har mottatt "Ethiske retningslinjer for Bodø Pensjonskasse" vedtatt 18. mars 2021. Finanstilsynet registrerte at forhold knyttet til enkeltpersoners habilitet er berørt i dette dokumentet, men Finanstilsynet kunne ikke se at dokumentet ga tilstrekkelige retningslinjer/føringer for identifisering, vurdering og håndtering av interessekonflikter. Finanstilsynet registrerte imidlertid at pensjonskassen i sitt svar på Finanstilsynets kartlegging av gjennomføringen av IORP II skrev at det vil bli utarbeidet egne retningslinjer og en utvidet oversikt over mulige interessekonflikter. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for status for dette arbeidet.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at retningslinjer for identifisering og håndtering av interessekonflikter nå er vedtatt av styret. Finanstilsynet tar til etterretning at det i tillegg vil bli utarbeidet en oversikt over identifiserte mulige interessekonflikter og hvordan disse vil bli håndtert.

Retningslinjer for utkontraktering

Finanstilsynet kunne ikke se at pensjonskassens retningslinjer eksplisitt dekket krav til risikovurdering av selve utkontraktingen og av oppdragstaker. Finanstilsynet minnet også om at slike risikovurderinger skal legges ved melding om utkontraktering til Finanstilsynet.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at det vil bli innarbeide krav til risikovurdering av selve utkontraktingen og av oppdragstaker.

Finanstilsynet vurderer at det er god praksis at utkontrakteringsavtaler inneholder "Service Level Agreements" (SLA) og at oppdragstaker på bakgrunn av dette løpende rapporterer om gjennomføringen av oppdraget. Finanstilsynet registrerte at det følger slike krav i pensjonskassens retningslinjer, herunder krav til rapportering og oppfølging. Finanstilsynet ba styret redegjøre nærmere for faktisk etterlevelse av disse kravene i pensjonskassens retningslinjer.

Det følger av styrets svar at pensjonskassen fortløpende vurderer om tjenesteleveranser er i henhold til inngåtte kontrakter. Finanstilsynet registrerer at for å sikre at dette gjøres metodisk og løpende vil pensjonskassens administrasjon framover skriftlig rapportere til styret både når SLA er oppfylt og ikke oppfylt. Finanstilsynet registrerer at pensjonskassen vil påse at nye kontrakter inneholder klart definerte tjenestenivåavtaler (SLA).

Finanstilsynet kunne ikke se at meldeplikten til Finanstilsynet ved utkontraktering av virksomhet som er kritisk eller viktig for pensjonskassen, var dekket i pensjonskassens retningslinjer. Finanstilsynet har imidlertid fått ettersendt en samlet oversikt over avtaler om utkontraktering som er i tråd med forskrift om meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet mv. § 1. Finanstilsynet har videre mottatt melding om utkontraktering av aktuarfunksjonen og internrevisjonsfunksjonen. Finanstilsynet registrerte at pensjonskassens risikovurderinger ikke var vedlagt de opprinnelige meldingene.

Finanstilsynet registrerer at styret tar Finanstilsynets bemerkninger til orientering.

Retningslinjer for egnethetsvurdering

Finanstilsynet har mottatt "Rutine for egnethetsvurdering i Bodø Pensjonskasse". Finanstilsynet registrerte at det av rutinen følger at dette er første versjon vedtatt av styret 21. mars 2023, men la til grunn at pensjonskassen også tidligere har hatt slike rutiner.

Finanstilsynet vurderer at det er god praksis å stille krav til at den enkelte person jevnlig positivt bekrefter at det ikke foreligger endringer i grunnlaget for egnethetsvurderingen. Styrets medlemmer kan for eksempel gi en slik bekreftelse i forbindelse med styrets egnevaluering. Finanstilsynet tar til etterretning at en slik praksis ser ut til å følge av rutinen.

Finanstilsynet registrerte fra pensjonskassens rutine at egnethetskravene gjelder for styremedlemmer (og varamedlemmer), daglig leder og andre personer i den faktiske ledelsen. Finanstilsynet viser til at kretsen av nøkkelpersoner er utvidet gjennom krav til kontrollfunksjoner. Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål om personkretsen i pensjonskassens rutine ytterligere bør spesifiseres.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil revidere rutinen slik at den også omfatter øvrige nøkkelpersoner knyttet til kontrollfunksjonene.

Finanstilsynet registrerte at pensjonskassen i sitt svar på Finanstilsynets kartlegging opplyste at det er mottatt politiattester ved vurdering av egnetheten til personene som utøver risikostyringsfunksjonen og aktuarfunksjonen. Finanstilsynet la til grunn at det samme gjelder internrevisjonen. Vurdering av egnethet innebærer også vurdering av erfaring og formell kompetanse. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret kort redegjøre for pensjonskassens prosess for å vurdere om kontrollfunksjonenes kompetanse er hensiktsmessig.

Finanstilsynet kan ikke se at styret i sitt svar redegjør for pensjonskassens prosess for å vurdere om kontrollfunksjonenes kompetanse er hensiktsmessig. Finanstilsynet legger til grunn at pensjonskassen gjør slike vurderinger.

Retningslinjer for godtgjørelsesordninger

Forskrift om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksforskriften) § 15-10 stiller krav til godtgjørelsesordninger i pensjonsforetak. Finanstilsynet la til grunn at pensjonskassen har utarbeidet retningslinjer for godtgjørelsesordninger.

Finanstilsynet har mottatt dokumentet "Godtgjørelsesordninger for ansatte i Bodø Pensjonskasse".

Finanstilsynet registrerte at det av dokumentet følger at dette er første versjon vedtatt av styret 23. mars 2023, men la til grunn at pensjonskassen også tidligere har hatt retningslinjer for godtgjørelsesordninger.

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til avsnittet om risikostyringsfunksjonen nedenfor hvor Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvordan styret løpende sikrer at funksjonen er tilstrekkelig uavhengig. Finanstilsynet ba styret opplyse om pensjonskassen gjør vurderinger av etablerte godtgjørelsesordninger i vurderingen av utkontrakterte funksjoner.

Styret viser i sitt svar til at tjenesteleverandøren som utøver risikostyringsfunksjonen er underlagt reglene om godtgjørelsesordninger, og at det framgår av noteopplysninger i tjenesteleverandørens årsregnskap at regelverket etterleves. Finanstilsynet registrerer at styret vil gjøre vurderinger av godtgjørelsesordninger hos leverandører ved framtidige utkontrakteringer. Finanstilsynet legger til grunn at pensjonskassen jevnlig vurderer tjenesteleverandørens godtgjørelsesordninger.

2.1.2 Organisering og ansvarsforhold

Styret

Styrets egenevaluering mv.

Styret skal minst årlig evaluere sitt arbeid og sin kompetanse. Finanstilsynet anbefaler at egenevalueringen formaliseres ved at det foreligger et skriftlig grunnlag for styrets diskusjon basert på en anonymisert kartlegging blant styremedlemmene av alle relevante forhold knyttet til styrets arbeid, herunder arbeidsform, tidsbruk/prioritering og gjennomføringen av møter, og styrets kompetanse.

Finanstilsynet oppfattet at styret i Bodø Pensjonskasse jevnlig gjennomfører slike egenevalueringer, men registrerte at kun fire av åtte styremedlemmer og kun to av vararepresentantene svarte på den underliggende spørreundersøkelsen i 2022. Finanstilsynet kunne ikke ut fra styrereferatene se at dette forholdet ble tatt opp i styret og at det fikk følger for styrets behandling. Finanstilsynet stilte på bakgrunn av dette spørsmål ved styrets prosess for egenevalueringen.

Det framgår av styrets svar at styret ikke var fornøyd med antall tilbakemeldinger ved forrige undersøkelse og at evalueringen for 2022 ble tatt opp i forbindelse med pensjonskassens påfølgende styreseminar samme år hvor alle styrets medlemmer og varamedlemmer fikk redegjøre for sin kompetanse slik at det var mulig å gjennomføre en egenevaluering. Finanstilsynet tar til etterretning at styret opplyser at for egenevalueringen for 2023 har samtlige styremedlemmer besvart spørreundersøkelsen.

Etter Finanstilsynet vurdering bør evalueringen av styrets kompetanse inkludere alle kjerneaktiviteter, herunder regnskap (inkludert forsikringsteknisk oppgjør), ansvarlig kapital og kapitalkrav, og kapitalforvaltning. Finanstilsynet oppfattet gjennomgående at dette dekkes i pensjonskassens spørreundersøkelse, men registrerte at spørsmålene om kompetanse ikke skiller mellom vurdering av egen kompetanse og styrets samlede kompetanse.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret vil endre spørreundersøkelsen slik at den tar hensyn til styrets vurdering av samlet kompetanse og styremedlemmenes vurdering av egen kompetanse i forhold til pensjonskassens behov.

Finanstilsynet framhever betydningen av styrets evaluering av samlet kompetanse som grunnlag for opplæringstiltak. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for eventuelle opplærings-tiltak som er gjennomført eller planlagt på bakgrunn av seneste egevaluering, herunder tiltak for å styrke styrets kompetanse på forsikringsområdet.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret er enig i at evaluering av samlet kompetanse er viktig som grunnlag for opplæringstiltak. Det følger av styrets svar at opplæring av styrets medlemmer gis i form et årlig styreseminar, samt fortløpende i styremøter ved behov. Finanstilsynet registrerer at styret vil lage en opplæringsplan for nye styremedlemmer.

Finanstilsynet framhever betydningen av styrets evaluering av samlet kompetanse som grunnlag for utvelgelse av nye styremedlemmer. Finanstilsynet registrerte fra vedtektene at fire styremedlemmer oppnevnes av bystyret og fire oppnevnes av arbeidstakernes organisasjoner blant innskuddspliktige medlemmer og pensjonister i pensjonskassen eller andre de ønsker skal representere rettighets-haverne. Finanstilsynet registrerte fra pensjonskassens rutine for egnethetsvurdering at styret treffer den endelige avgjørelsen om godkjenning med 2/3 flertall. Finanstilsynet ba styret redegjøre nærmere for prosessen for valg av styremedlemmer i pensjonskassen, og hvordan prosessen sikrer tilstrekkelig samlet kompetanse i styret.

Det følger av styrets svar at pensjonskassens rutine for egnethetsvurdering legges til grunn og at de som oppnevner orienteres om kravene til egnethet gjennom oversending av rutine for egnethetsvurdering og Finanstilsynets rundskriv om vurdering av egnethetskrav. Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at før oppnevning av nye styremedlemmer skal det gjennomføres samtaler mellom pensjonskassen og de som oppnevner styremedlemmer for å sikre at styret har riktig kompetanse. Finanstilsynet legger til grunn at dette er innarbeidet i pensjonskassens rutine.

Daglig leder

Instruks

Finanstilsynet har mottatt instruks for daglig leder sist revidert av pensjonskassens styre 18. mars 2021. Finanstilsynet registrerte at før denne revisjonen var seneste oppdatering i 2010.

Finanstilsynet forventer at daglig leders instruks jevnlig vurderes, jf. også at det i perioden var betydelige endringer i regelverket og endringer i pensjonskassens ledelse. Finanstilsynet la til grunn at instruksene fullt ut tilpasses gjennomføringen av IORP II.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at daglig leders instruks vil tilpasses gjennomføringen av IORP II.

Rapportering

Det følger av lov om finansforetak § 8-12 at daglig leder minst hver måned, i møte eller skriftlig, skal gi styret underretning om foretakets virksomhet, stilling og resultatutvikling. Det var noe uklart for Finanstilsynet hvordan dette er ivaretatt i Bodø Pensjonskasse. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre nærmere for daglig leders jevnlige rapportering til styret.

Styret gjør i sitt svar oppmerksom på at Bodø Pensjonskasse er en liten virksomhet hvor daglig drift sjelden berører hendelser som er uvanlige eller har stor betydning for pensjonskassen utover det som framgår av månedlige portefølje- og risikorapporter. Styret opplyser at i perioder med eksempelvis økt medieoppmerksomhet har daglig leder fortløpende orientert styret via e-post, og i

tillegg hatt samtaler med styrets leder. Styret framhever at daglig leder og styrets leder jevnlig har møter hvor forhold knyttet til daglig drift tas opp, og ved ytterligere behov for å orientere styrets medlemmer avholdes ekstraordinære styremøter. Finanstilsynet registrerer at styret vil vurdere om det er behov for andre rapporteringsrutiner i forhold til kravene i regelverket.

Organisering av virksomheten – Utkontraktering

Finanstilsynet forventer at styret jevnlig vurderer alle sentrale avtaleforhold og om organiseringen av virksomheten er hensiktsmessig.

Finanstilsynet har mottatt avtale mellom pensjonskassen og Bodø Kommune om blant annet utbetaling av pensjon til medlemmer i pensjonskassen og IT-driftstjenester. Avtalen er datert 6. mai 2006. Finanstilsynet registrerte fra mottatt oversikt over utkontrakterte oppgaver at avtalen skal oppdateres, men stilte i foreløpig rapport spørsmål ved pensjonskassens prosesser for jevnlig vurdering av sentrale avtaleforhold.

Finanstilsynet ba styret redegjøre for pensjonskassens etablerte prosesser for jevnlig å vurdere sentrale avtaleforhold og om organiseringen av virksomheten er hensiktsmessig.

Styret framfører i sitt svar at pensjonskassens avtale med Bodø kommune kan gi inntrykk av at avtaler ikke jevnlig vurderes av styret da avtalen er inngått tilbake i tid. Styret opplyser at pensjonskassen historisk har hatt løpende dialog med kommunen uten at dette framgår skriftlig. Styret påpeker at for andre avtaler er det jevnlig vurderinger. Finanstilsynet oppfatter styrets svar slik at pensjonskassen vil etablere en prosess som dokumenterer framtidige gjennomganger av sentrale avtaleforhold. Finanstilsynet legger til grunn at innholdet i avtalene jevnlig fornyes. Finanstilsynet legger til grunn at styret jevnlig vurderer om pensjonskassens organisering av virksomheten er hensiktsmessig.

Uavhengige kontrollfunksjoner mv.

Finansforetaksloven § 13-5 andre ledd stiller krav til uavhengige kontrollfunksjoner. Pensjonskassen skal sørge for at risikostyringsfunksjonen, aktuarfunksjonen og internrevisjonsfunksjonen utføres på en effektiv, objektiv og uavhengig måte, jf. forskrift om pensjonsforetak § 24. Personer som utfører den enkelte kontrollfunksjon skal rapportere til pensjonskassens styre om alle vesentlige forhold innenfor sitt ansvarsområde. Personer som utfører kontrollfunksjonene har, i tilfeller nærmere definert i forskrift om pensjonsforetak, plikt til å melde fra til Finanstilsynet.

Instruks

Finanstilsynet forventer at styret fastsetter en instruks for den enkelte kontrollfunksjon hvor funksjonens plikter og rettigheter framgår, herunder funksjonens uavhengighet og interaksjon med styret. God praksis tilsier at en slik instruks foreligger før funksjonen eventuelt utkontrakteres. Instruksene bør jevnlig vurderes av styret.

Finanstilsynet registrerte at styret har fastsatt instruks for risikostyringsfunksjonen, aktuarfunksjonen og internrevisjonsfunksjonen. Finanstilsynet kunne imidlertid ikke se at instruksene dekker funksjonenes plikt til å melde ifra til Finanstilsynet i situasjoner definert i forskrift om pensjonsforetak § 24 femte ledd. Finanstilsynet kunne videre ikke se at dette dekkes i utkontrakteringsavtalene.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil gjennomgå og oppdatere aktuelle instruksjoner for å påse at nødvendige formalkrav er oppfylt. Finanstilsynet legger til grunn at dette også gjelder aktuelle avtaler.

Risikostyringsfunksjonen

Det følger av forskrift om pensjonsforetak § 25 at risikostyringsfunksjonen skal påse at risikoene knyttet til pensjonskassens virksomhet er identifisert, målt, styrt og overvåket og skal rapportere om disse til pensjonsforetakets styre.

Finanstilsynet registrerte at risikostyringsfunksjonen er utkontraktert og at det i samme avtale følger at oppdragstaker skal yte investeringsrådgivning mv. til pensjonskassen. Finanstilsynet la til grunn at styret sikrer at risikostyringsfunksjonen utøves uavhengig av oppdragstakers investeringsrådgivning. Finanstilsynet registrerte at det følger av instruksjonen at den ansvarlige for gjennomføring av risikostyringsfunksjonen i foretaket ikke samtidig skal være kundeansvarlig for pensjonskassen. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om dette forbeholdet er tilstrekkelig for å sikre uavhengighet da det ble opplyst under tilsynet at medarbeiderne i oppdragstakerforetaket generelt både utøver investeringsrådgivning og oppgaver knyttet til risikostyringsfunksjonen. Finanstilsynet kunne videre ikke se at uavhengighet berøres i utkontrakteringsavtalen. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvordan styret løpende sikrer at funksjonen er tilstrekkelig uavhengig.

Det følger av styrets svar at grunnet pensjonskassens størrelse og kompleksitet har styret vedtatt at investeringsrådgivning og risikostyringsfunksjon leveres av samme foretak. Styret vurderer likevel at uavhengigheten mellom disse to tjenestene er tilstrekkelig som følge av at det er ulike personer i oppdragstakerforetaket som er ansvarlige for henholdsvis kundekontakt og risikostyringsfunksjon. Styret vurderer at det er vesentlig at risikostyringsfunksjonen ikke bistår kundeansvarlig med investeringsrådgivningen i forbindelse med rådgivning på produkt og ved transaksjoner. Styret opplyser videre at risikofunksjonens godtgjørelsesordning ikke er påvirket av pensjonskassens resultater eller risikonivå. Finanstilsynet registrerer at styret opplyser at den inngåtte avtalen vil bli oppdatert for å ivareta dette, og at dette vil bli vurdert og dokumentert i oversikt over mulige interessekonflikter og håndtering av disse. Finanstilsynet legger til grunn at styret løpende vurderer om oppdragstakerforetaket er organisert på en slik måte at det er tilstrekkelig uavhengighet mellom investeringsrådgivningsoppdraget og risikostyringsfunksjonen.

Finanstilsynet registrerte videre at det ikke er avtalt et fast antall timer for utøvelse av risikostyringsfunksjonen og at honoraret for utøvelse av funksjonen ikke er spesifisert i avtalen, men inkludert i det samlede honoraret til oppdragstaker. Etter Finanstilsynets vurdering bør vederlaget for risikostyringsfunksjonen klart framgå av avtalen for å tydeliggjøre funksjonens omfang og sikre funksjonens uavhengighet.

Finanstilsynet tar til etterretning at avtalen vil oppdateres med eget honorar for risikostyringsfunksjonen og dekke forventet tidsbruk.

Aktuarfunksjonen

Det følger av forskrift om pensjonsforetak § 26 at aktuarfunksjonen skal påse at pensjonskassens virksomhet til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. Herunder ligger kontroll- og kommunikasjonsansvar for pensjonskassens forsikringsavsetninger. Ansvarer omfatter både forsikringsmessige avsetninger i pensjonskassens regnskap og verddivurdering av forpliktelser i

forenklet solvenskapitalkrav. Aktuarfunksjonen skal også uttale seg om pensjonskassens retningslinjer for tegning av forsikring og om pensjonskassens gjenforsikringsordninger er tilstrekkelige. Aktuarfunksjonen har et særskilt ansvar for å påse at tilordning av avkastning og overskudd ved forvaltning av midler samt overskudd på risikoresultat skjer i henhold til forsikringsvirksomhetsloven. Aktuarfunksjonen skal ellers bidra til effektiv gjennomføring av risikostyringssystemet.

Finanstilsynet registrerte at aktuarfunksjonen er utkontraktert til et foretak som igjen har utkontraktert oppgaven til et foretak i samme konsern. Finanstilsynet stilte spørsmål ved at det ikke er inngått en direkte avtale om aktuarfunksjonen. Finanstilsynet registrerte videre at det ikke er avtalt et fast antall timer for utøvelse av aktuarfunksjonen og at honoraret for utøvelse av funksjonen ikke er spesifisert i avtalen, men inkludert i det samlede honoraret til oppdragstaker. Etter Finanstilsynets vurdering bør vederlaget for aktuarfunksjonen klart framgå av avtalen for å tydeliggjøre funksjonens omfang og sikre funksjonens uavhengighet.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at pensjonskassen nå innhenter nytt tilbud på aktuar tjenester og aktuarfunksjon, og vil i tilbudsdokumentene innarbeide en tydelig angivelse av vederlag, omfang og krav til uavhengighet. Finanstilsynet legger til grunn at vederlag for aktuarfunksjonen klart framgår av avtalen.

Det følger av avtalen og etablerte retningslinjer for aktuarfunksjonen at funksjonen skal utarbeide en årlig rapport som dokumenterer de oppgavene funksjonen har utført, samt resultatene av dem. Det følger at rapporten skal identifisere eventuelle mangler og at det skal gis anbefalinger om hvordan manglene bør rettes opp. Finanstilsynet påpekte at aktuarfunksjonen har oppgaver knyttet til forsikringsmessige avsetninger, forpliktelser i forenklet solvenskapitalkrav, gjenforsikring og tilordning av overskudd som vil gjennomføres på ulike tidspunkter i løpet av året. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for hvordan rapporteringen fra aktuarfunksjonen vil sikre at identifiserte mangler løpende følges opp.

Det følger av styrets svar at aktuarfunksjonen årlig utarbeider en rapport til pensjonskassens styre og presenterer denne for styret. Finanstilsynet registrerer at i den grad rapporten eller andre henvendelser fra aktuarfunksjonen innebærer påpekning av mangler vil styret umiddelbart initiere prosesser/tiltak for retting. Finanstilsynet legger til grunn at aktuarfunksjonen løpende rapporterer vesentlige forhold til styret.

2.1.3 Måling av risiko

Egenvurdering av risiko (ORA)

Lov om finansforetak § 13-6 (Vurdering av risiko og samlet kapitalbehov) gjelder nå for pensjonskasser. Forskrift om pensjonsforetak § 28 gir utfyllende krav til innholdet i pensjonskassens egenvurdering av risiko. Egenvurderingen skal gjennomføres minst årlig og umiddelbart ved vesentlige endringer i risikoprofil. Egenvurderingen bør være godt integrert i pensjonskassens system for risikostyring og vektlegges ved strategiske beslutninger.

Retningslinjer og egenvurderingens innhold

Finanstilsynet forventer at styret fastsetter retningslinjer for egenvurderingen av risiko, herunder for prosessen, ansvarsforhold, metoder, datakvalitet og egenvurderingens innhold. Finanstilsynet forventer at styret fastsetter nærmere kriterier for situasjoner hvor pensjonskassen skal gjennomføre

en ekstraordinær prosess/vurdering. Kriteriene bør være konkrete og knyttes til pensjonskassens etablerte system for risikostyring, herunder risikoappetitrammeverket. Finanstilsynet legger til grunn at retningslinjene sikrer at prosessen for egenvurdering av risiko er godt integrert i pensjonskassens system for risikostyring.

Pensjonskassens egenvurdering må tilpasses virksomhetens art, omfang og kompleksitet. Finanstilsynet forventer at pensjonskassen identifiserer og vurderer alle vesentlige risikoer som pensjonskassen er eller kan bli eksponert mot. Pensjonskassen må vurdere kapitalbehovet på kort og lengre sikt og hvordan dette kapitalbehovet kan tilfredsstilles. Finanstilsynet forventer at pensjonskassen gjennomfører stresstester og scenarioanalyser og at resultatene vurderes opp mot pensjonskassens kapital- og beredskapsplaner. Pensjonskassen må også vurdere risikoer for medlemmene. Egenvurderingen skal inneholde redegjørelser for metoder og prosesser.

Finanstilsynet registrerte at styret har etablert retningslinjer for egenvurdering av risiko. Finanstilsynet kunne ikke se at det i retningslinjene var fastsatt nærmere kriterier for situasjoner hvor pensjonskassen skal gjennomføre en ekstraordinær prosess/vurdering. Styrets rolle i prosessen utover å godkjenne ORA-rapporten var videre noe uklar for Finanstilsynet. Finanstilsynet la til grunn at styret ikke kun tar stilling til en allerede utarbeidet rapport, men legger føringer for blant annet risikoscenarioer og analyser som skal legges til grunn for vurderingene.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret tar Finanstilsynets bemerkninger til etterretning og vil jobbe videre med retningslinjene for egenvurdering av risiko. Finanstilsynet legger til grunn at styret legger føringer for blant annet risikoscenarioer og analyser som skal legges til grunn for egenvurderingen.

Internkontrollgjennomgang

Det følger av lov om finansforetak § 13-6 fjerde ledd at styret jevnlig skal vurdere om foretakets styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivået og omfanget av virksomheten. I forskrift om pensjonsforetak § 22 (Risikostyring og internkontroll) andre ledd følger det at ledere på alle vesentlige virksomhetsområder løpende skal vurdere gjennomføringen av pensjonskassens internkontroll. Daglige leder skal minst årlig foreta en oppsummerende vurdering av om internkontrollen har vært gjennomført på en tilfredsstillende måte og om det er behov for nye tiltak. Finanstilsynet finner det naturlig at pensjonskassene vurderer risiko knyttet til pensjonskassens system for styring og kontroll i prosessen for egenvurdering av risiko.

Finanstilsynet har mottatt "Internkontroll 2022 – samlet vurdering". "Risikoanalyse og kontrolltiltak 2022" og "Risikovurdering personvern 2022" er vedlegg til den samlede vurderingen. I de to vedleggene brukes noe ulike metoder for å kartlegge risiko på et mer detaljert nivå. Etter Finanstilsynets vurdering er det hensiktsmessig å benytte en metodikk hvor hver identifisert risiko sammenstilles med sannsynlighet og konsekvens både før og etter eventuelle nye kontrolltiltak.

Pensjonskassen bør sikre at systemet for å vurdere internkontrollen løpende oppdateres med nye områder ved for eksempel endring i risiko eller endring i organisering (internt eller hos leverandør av utkontraktert virksomhet).

Finanstilsynet registrer at styret deler Finanstilsynets vurderinger og vil sikre at det er samme metodikk som legges til grunn ved risikovurdering samt at systemet for vurdering av

internkontrollen oppdateres med nye områder ved for eksempel endring i risiko eller endring i organisering. Styret opplyser at pensjonskassen i forbindelse med egenrevisningen av risiko vurderer operasjonell risiko opp mot de største risikoene definert og omtalt i internkontrollen, og styret vurderer om den operasjonelle risikoen beregnet i solvenskravet er tilstrekkelig gitt funnene i internkontrollen. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning.

2.1.4 Overvåking og rapportering

Overvåking av risiko

Løpende risikoovervåking

I forskrift om pensjonsforetak § 19 (Nærmere om risikoanalyser) videreføres kravet om jevnlig risikoanalyser. Analysene skal gjennomføres minst ved utgangen av hvert kvartal. Dersom analysene gir grunn til å tro at pensjonskassens fremtidige finansielle stilling vil være utsatt, skal pensjonskassen vurdere å iverksette tiltak som reduserer risikoen eller som øker bufferkapitalen. En enhet som er uavhengig av utøvende enhet skal ha ansvaret for analysene.

Finanstilsynet registrerte at analysene/rapporteringen gjøres av foretaket som utøver investeringsrådgivning og risikostyringsfunksjonen for pensjonskassen, og at det følger av pensjonskassens svar på Finanstilsynets kartlegging av pensjonskassenes gjennomføring av IORP II at risikostyringsfunksjonens rolle er å påse at pensjonskassen mottar de månedlige rapportene og påser at disse behandles i styremøtene. Det var noe uklart for Finanstilsynet hva dette innebærer. Finanstilsynet ba styret redegjøre for pensjonskassens uavhengige risikoovervåking, herunder risikostyringsfunksjonens rolle.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at oppdragstaker utarbeider månedlige risikorapporter, men det er uklart for Finanstilsynet om medarbeiderne som utarbeider rapportene er uavhengige av medarbeiderne som forestår investeringsrådgivningen. Finanstilsynet tar til etterretning at risikostyringsfunksjonen er ansvarlig for å overvåke virksomhetens samlede risiko og sikre helhetlig og uavhengig overvåking av alle identifiserte risikoer, herunder videreutvikle pensjonskassens vurdering/kvantifisering av samlet risiko.

Finanstilsynet oppfattet at de månedlige risikorapportene er basert på en standardisert mal. Etter Finanstilsynets vurdering bør styret sikre at rapporteringsmalen jevnlig vurderes slik at den tilpasses blant annet til endrede markedsforhold.

Det følger av styrets svar at som følge av pensjonskassens størrelse og kompleksitet er det ønskelig å holde kostnadene nede og at styret vurderer rapporteringsmalen til oppdragsgiver som tilstrekkelig. Styret opplyser at oppdragstaker rapporterer for en rekke pensjonskasser og tilpasser sin rapportering basert på tilbakemeldinger fra disse. Styret opplyser at malen for rapportering gjennomgås og oppdateres jevnlig. Styret framhever at det ved særskilte behov vil bli etterspurt ekstra rapportering. Finanstilsynet legger til grunn at styret jevnlig vurderer rapporteringsmalen.

Finanstilsynet registrerte at det i rapportene gjennomføres sensitivitetsanalyser for endring i rentenivå og ved aksjefall. Finanstilsynet stilte spørsmål om pensjonskassen også bør beregne effekten av definerte samlede stress-scenarioer som kan kobles til styrets risikoappetitt slik at også forsikringsrisiko dekkes.

Det følger av styrets svar at forsikringsrisiko følges opp av utøvende og kontrollerende aktuar.

Gjennom vurderinger av risikoresultatet, og vurdering av behov for reassuranse, anser styret at oppfølging av forsikringsrisiko er godt dekket. Finanstilsynet registrerer at styret i sitt svar framhever at forsikringsrisiko dekkes i den årlige egenvurdering av risiko og ved større endringer.

Overvåking av etterlevelse mv.

Avvikshåndtering mv.

Finanstilsynet forventer at det er etablert retningslinjer/rutiner for identifisering, rapportering og håndtering av avvik og hendelser, herunder for utkontraktert virksomhet. Finanstilsynet vurderer at dette er sentralt for å vurdere og overvåke pensjonskassens operasjonelle risiko.

Finanstilsynet registrerte fra pensjonskassens retningslinjer for utkontraktering at pensjonskassen selv framhever viktigheten av å sikre jevnlig rapportering fra oppdragstakere om kvaliteten i leveransene og hendelser, herunder tiltak for å unngå ytterligere hendelser. Finanstilsynet kunne ikke se at retningslinjer for identifisering, rapportering og håndtering av avvik og hendelser er dekket i pensjonskassens øvrige styrende dokumenter, og det var uklart for Finanstilsynet om det er etablert generelle rutiner som inkluderer hele pensjonskassens virksomhet.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at pensjonskassen følger opp avvik og hendelser i hele virksomheten, men at dette er en prosess som per i dag ikke er formalisert i en skriftelig rutine utover de overordnede beskrivelsene i retningslinjene for utkontraktering. Det følger av styrets svar at rapporteringen, herunder hendelsesrapportering, overvåkes av daglig leder, og inngår i risikovurderingen i internkontrollen. Styret opplyser at pensjonskassen har tatt i bruk et eget kvalitetssikringssystem, og at bruken av dette vil utvides til også å omfatte overvåking, rapportering og håndtering av avvik. Finanstilsynet tar til etterretning at pensjonskassen i løpet av 2024 vil formalisere oppfølging av avvik og hendelser ved å etablere en rutine for avvikshåndtering som gjelder både utkontraktert og øvrig virksomhet i pensjonskassen.

Kontinuitet og beredskap

Det følger av forskrift om pensjonsforetak § 22 (Risikostyring og internkontroll) tredje ledd at systemet for risikostyring og internkontroll skal omfatte tiltak for å sikre kontinuitet i utøvelsen av virksomheten, herunder beredskapsplaner.

Finanstilsynet har mottatt pensjonskassens "Plan for beredskap og kontinuitet" datert 20. april 2023. Finanstilsynet registrerte at det framgår at dette er første versjon av dokumentet. Det følger at pensjonskassen er ansvarlig for en årlig gjennomgang av beredskapsplanen og utkontrakterte tjenester, og at tjenesteleverandører årlig skal bekrefte sine beredskapsplaner. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for hvordan det sikrer jevnlig gjennomgang og kontroll av beredskapsplanen.

Finanstilsynet tar til etterretning styrets svar om at det legges opp til både varslede og uvarslede beredskapsøvelser som tester pensjonskassens plan for beredskap og kontinuitet.

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport videre til forskrift om bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) § 11(Driftsavbrudd og kriseberedskap). Finanstilsynet vil understreke at IKT-forskriftens §12 presiserer foretakets ansvar for å oppfylle alle krav i IKT-forskriften, også der hele eller deler av IKT-virksomheten er utkontraktert. I pensjonskassens "Plan

for beredskap og kontinuitet" vises det til et eget punkt om IT-tjenester og systemer. Det var uklart for Finanstilsynet om pensjonskassen har øvrige kriseplaner som oppfyller kravet i forskriften.

Det følger av styrets svar at pensjonskassen har utkontraktert IT drift og at pensjonskassen har utkontraktert tjenester og systemer knyttet til investerings- og aktuarområdet. Styret oppgir at pensjonskassen i sine retningslinjer legger til grunn at Bodø kommune (IT drift) og pensjonskassens øvrige leverandører i utgangspunktet er ansvarlige for beredskap på sine systemer. Per i dag oppfatter pensjonskassen at avtaler sammen med dokumentasjon og innsikt i systemtjenester knyttet til investerings- og aktuarområdet oppfyller gjeldende krav til kriseplaner. Styret opplyser videre at pensjonskassen er i prosess med å innhente tilsvarende dokumentasjon fra Bodø kommune. Finanstilsynet registrerer at styret opplyser at pensjonskassen det kommende året planlegger å gå igjennom IKT- området i pensjonskassen og at internrevisjonen i henhold til sin plan skal gjennomføre et prosjekt på området i 2023/2024. Styret opplyser at det kommende årets planlagte arbeid vedrørende IKT blant annet vil omfatte en gjennomgang av at pensjonskassens avtaler for IKT- virksomhet oppfyller krav gitt i IKT- forskriften, inkludert forskriftens krav om kriseplaner.

Finanstilsynet forutsetter at beredskapsplaner blir etablert med utgangspunkt i virksomhetens konsekvensanalyser ved avbrudd i virksomhetskritiske tjenester og prosesser. Krisetiltakene i beredskapsplanen skal baseres på foretakets prioriteringer av de virksomhetskritiske tjenester og prosesser. Pensjonskassen må fastsette kriterier for iverksettelse av beredskapsplanen i tilfelle krise. Beredskapsplanen må presenteres til relevante leverandører slik at pensjonskassens krav til kriseberedskap er ivaretatt av leverandører med utgangspunkt i avtaletekster. Videre viser Finanstilsynet til viktigheten av at det etableres opplærings- og testplaner som sikrer at pensjonskassens ansatte er forberedt på å håndtere kriser.

2.2 Kapitalforvaltningsområdet

2.2.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Kapitalforvaltningsstrategien

Samlet forvaltning av kollektivporteføljen og selskapsporteføljen mv.

Finanstilsynet registrerte at pensjonskassen har "samlet" forvaltning av kollektivporteføljen og selskapsporteføljen. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om samlet/felles forvaltning er god praksis, jf. at porteføljene har ulike formål og at det vil være risiko for interessekonflikter ved at det løpende gjøres transaksjoner mellom porteføljene blant annet ved kontantstrømmer inn og ut av porteføljene. Finanstilsynet kunne ikke ut fra mottatt dokumentasjon se at styret jevnlig har vurdert om slik felles forvaltning er hensiktsmessig.

Det følger av styrets svar at felles forvaltning på nytt ble vurdert i forbindelse med gjennomgang av kapitalforvaltningsstrategien i 2023. Finanstilsynet registrerer at styret konkluderte at felles forvaltning er mest hensiktsmessig for videre drift av pensjonskassen. Styret opplyser at mulige interessekonflikter ble tatt med i vurderingen. Finanstilsynet kan ikke se at styret begrunner sin konklusjon. Styret har ikke kommentert at porteføljene har ulike formål. Finanstilsynet er av den oppfatning at kontantstrømmer inn og ut av porteføljene innebærer transaksjoner mellom porteføljene som særlig kan innebære interessekonflikter ved investeringer i mer illikvide eiendeler. Finanstilsynet stiller fortsatt spørsmål ved om samlet forvaltning av selskapsporteføljen og kollektivporteføljen er god praksis. Finanstilsynet legger til grunn at styret jevnlig vurderer om samlet forvaltning er hensiktsmessig.

Det følger av lov om forsikringsvirksomhet § 3-11 sjuende ledd blant annet at pensjonskassen skal ha retningslinjer for valg av eiendeler og endring av porteføljer for å unngå at det oppstår interessekonflikter mellom kunder og kundegrupper eller mellom kunder og foretaket. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for pensjonskassens retningslinjer for transaksjoner mellom porteføljer.

Finanstilsynet kan ikke se at styret i sitt svar redegjør for pensjonskassens retningslinjer for transaksjoner mellom porteføljer. Finanstilsynet vurderer som nevnt over, at kontantstrømmer inn og ut av porteføljene innebærer transaksjoner mellom porteføljene. Det er for eksempel uklart for Finanstilsynet hvordan pensjonskassen løpende fordeler eiendeler som regnskapsføres til amortisert kost. Finanstilsynet legger til grunn at pensjonskassen etablerer retningslinjer for transaksjoner mellom porteføljer.

Styrets risikoappetitt og risikotoleransegrenser mv.

Finanstilsynet registrerte fra pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi at krav til avkastning generelt er drøftet, men at slike krav ikke var konkretisert.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret opplyser at dette er konkretisert i oppdatert kapitalforvaltningsstrategi vedtatt i oktober 2023.

Rammeverket mv.

Styret bør gjennom den etablerte rammestrukturen sikre at alle vesentlige risikoer er styrt.

Finanstilsynet registrerte at styret i kapitalforvaltningsstrategien har fastsatt allokeringer med frihetsgrader og at det er fastsatt føringer for rebalansering. Det følger av rebalanseringsstrategien at porteføljen jevnlig skal tilbakeføres til strategisk allokering og senest når frihetsgradene brytes. Finanstilsynet registrerte at aksjeporteføljen bryter nedre grense når markedet har falt med 20 prosent fra strategisk allokering. Finanstilsynet er av den oppfatning at med dagens finansielle stilling ville rebalansering i en slik situasjon ikke vært forsvarlig uten å gjennomføre andre tiltak. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for sin prosess for å vurdere om rebalansering ved betydelige markedsfall er forsvarlig.

Finanstilsynet kan ikke se at styret i sitt svar redegjør for sin prosess for å vurdere om rebalansering ved betydelige markedsfall er forsvarlig, men registrerer at styret oppgir å ha konkretisert dette i oppdatert kapitalforvaltningsstrategi vedtatt i oktober 2023. Finanstilsynet legger til grunn at styret sikrer at rebalanseringsstrategien er forsvarlig.

Finanstilsynet forventer at pensjonskassen styrer aktiv risiko innenfor den enkelte aktivklasse, dvs. avvik fra fastsatte referanseindekser. Finanstilsynet registrerte at det av vedlegg til pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi ser ut til å følge rammer for aktiv risiko ("relativ risiko") for aksjeporteføljen, obligasjonsporteføljen og pengemarkedsporteføljen. Det var uklart for Finanstilsynet om utnyttelsen av disse rammene tydelig rapporteres til styret.

Finanstilsynet registrerer at styret tar Finanstilsynets bemerkning til etterretning og har innarbeidet rapportering av dette fra og med juni 2023 i oppdatert kapitalforvaltningsstrategi vedtatt i styremøte i oktober samme år.

Finanstilsynet registrerte at det er fastsatt rammer for rentedurasjon, men at rammene er vide. Finanstilsynet stilte videre spørsmål om rammene var konsistente med retningslinjene for "håndtering av renterisiko" som følger av vedlegg til strategien. Finanstilsynet kunne ikke se at det var fastsatt rammer for kreditturasjon og gitt klare føringer knyttet til rating. Det var videre uklart for Finanstilsynet om obligasjoner som føres til amortisert kost, som ifølge allokeringssammene skal utgjøre en betydelig del av obligasjonsporteføljen, er inkludert i rammen for relativ risiko nevnt over, jf. at det i oversikten over allokeringssammene ikke er oppgitt noen referanseindeks.

Finanstilsynet registrerer at styret tar Finanstilsynets bemerkning til etterretning og vil vurdere retningslinjene for rente- og kreditturasjon ved neste gjennomgang av strategi for kapitalforvaltning.

Finanstilsynet registrerte at pensjonskassen tidligere hadde egne allokeringssammene for høyrenteobligasjoner og for investeringer knyttet til "emerging markets". Finanstilsynet oppfattet at pensjonskassen nå legger til grunn at dette styres gjennom etablerte referanseindekser og rammer for relativ risiko. Finanstilsynet stilte spørsmål om egne allokeringssammene i større grad synliggjør denne risikoen overfor styret.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at den løpende oppfølgingen og rapporteringen av porteføljen synliggjør risikoen, inkludert månedlig beregning av kapitalkravet. Finanstilsynet registrerer imidlertid at styret vil vurdere dette ved neste gjennomgang av strategi for kapitalforvaltningen.

Finanstilsynet registrerte at det følger av kapitalforvaltningsstrategien at investeringer i én eiendom ikke kan overstige 10 prosent av samlet portefølje. Finanstilsynet vurderer dette som en betydelig eksponering, men oppfattet at pensjonskassen ikke har eller ønsker slike direkte eksponeringer. Finanstilsynet vurderte at styrets strategi for sammensetningen av eiendomsporteføljen bør tydeliggjøres. Finanstilsynet registrerte videre at allokeringssammene gir betydelige frihetsgrader.

Finanstilsynet registrerer at styret vil vurdere retningslinjene for eiendomsinvesteringer ved neste gjennomgang av strategi for kapitalforvaltning.

Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved om styret i kapitalforvaltningsstrategien har gitt klare føringer for bruk av derivater, jf. kravene i forskrift om pensjonsforetak § 20. Finanstilsynet registrerte at det følger av strategien at pensjonskassen kun benytter derivater som et ledd i valutasikring samt at "enkelte av forvalterne pensjonskassen benytter derivater innenfor de retningslinjene som gjelder for de aktuelle produktene". Finanstilsynet forventer at styret legger føringer for bruk av derivater i den samlede forvaltningen.

Det følger av styrets svar at pensjonskassen i tillegg til valutasikring kun benytter derivater på områder hvor dette letter porteføljetilpasningen til forvalterne i de enkelte fond. Styret påpeker at disse fondene er underlagt UCITS-regelverket. Finanstilsynet legger til grunn at styret gir klare føringer for bruk av derivater i den samlede forvaltningen, herunder som grunnlag for utvelgelse av underliggende fond.

Retningslinjer for bærekraftige investeringer (ESG)

Det følger av forskrift om pensjonsforetak § 17 femte ledd at kapitalforvaltningsstrategien skal inneholde en vurdering av om faktorer knyttet til miljø, sosiale forhold og foretaksstyring skal hensyntas i kapitalforvaltningen innenfor rammen av prinsippet om forsvarlig kapitalforvaltning.

Finanstilsynet registrerte at det av pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi følger retningslinjer for ansvarlige investeringer. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for gjennomføringen og oppfølgingen av pensjonskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer. Finanstilsynet ba om styrets vurdering av hvordan klimarisiko påvirker pensjonskassens investeringer.

Det følger av styrets svar at retningslinjene beskriver ambisjon, minstekrav og operasjonalisering. Styret opplyser at pensjonskassen bruker investeringsrådgivers system for overvåkning av porteføljens bærekraftsprofil basert på en rekke datapunkter, og at målingene presenteres og framlegges for styret. Finanstilsynet registrerer videre at investeringsrådgiver har gjennomført en spørreundersøkelse av forvalterne pensjonskassen bruker som avdekker deres syn og tilnærming til klimarisiko, og at resultater fra undersøkelsen vil bli presentert for pensjonskassen som en del av kompetansebyggingen på dette området. Styret viser videre til årsberetningen der gjennomføringen og oppfølgingen av pensjonskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer omtales. Finanstilsynet tar styrets redegjørelse til etterretning.

Godkjennelsesprosedyrer for nye investeringsaktiviteter

Det bør foreligge godkjennelsesprosedyrer for nye investeringsaktiviteter som investeringer i nye markeder og instrumenter og for inngåelse av forvaltningsavtaler. Godkjennelse av nye investeringsaktiviteter mv. bør gis av styret eller annen relevant instans som styret har delegert ansvaret til. Som grunnlag for beslutningen bør det utarbeides dokumentasjon som inneholder:

- En beskrivelse av investeringsaktiviteten
- En risikoanalyse av investeringsaktiviteten, herunder virkningen av investeringen eller investeringsaktiviteten på pensjonskassens risikoprofil og om investeringen eller investeringsaktiviteten er i tråd med forsvarlighetsprinsippet og i kundenes interesse
- En vurdering av menneskelige og systemmessige ressurser som kreves for å etablere en god og effektiv risikoovervåkning
- En beskrivelse av nødvendige prosedyrer for overvåking og kontroll av identifiserte risikoer
- En vurdering om investeringen er i tråd med pensjonskassens strategi og retningslinjer for bærekraftige investeringer

Finanstilsynet registrerte at pensjonskassen i kapitalforvaltningsstrategien overordnet berører kriterier for valg av forvaltere, men kunne for øvrig ikke se at pensjonskassen har etablert slike retningslinjer.

Det følger av styrets svar at det kan komme klarere fram at det er styret som er ansvarlig for både valg av forvalter og produkter. Styret framhever at det i forbindelse med valg av investeringsrådgiver var et krav at rådgiver er underlagt MIFID II. Styret opplyser at beslutningsgrunnlag for styret som investeringsrådgiver utarbeider er i tråd med dette regelverket og at disse kravene omhandler det som Finanstilsynet etterspør. Finanstilsynet vurderer at krav til prosess og beslutningsgrunnlag bør følge av pensjonskassens styrende dokumenter.

2.3 Forsikringsområdet

2.3.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Forsikringsstrategi mv.

Finanstilsynet forventer at det foreligger en forsikringsstrategi som fungerer som et styringsverktøy for styret. Strategien bør klart etablere styrets risikotoleranse og inneholde et rammeverk for forsikringsrisiko med angivelse av risikorammer for de ulike forsikringsrisikoene. Forsikringsstrategien bør identifisere aktuelle forsikringsrisikoer, fastsette hvordan disse skal styres og måles samt hvordan utvikling av de ulike risikoer skal rapporteres til styret. Det bør gis klare føringer og retningslinjer for de tiltak som skal gjennomføres når rammene overskrides eller strategidokumentets øvrige retningslinjer fravikes.

Strategiprosess

Finanstilsynet forventer at strategien på forsikringsområdet er basert på føringer etablert i pensjonskassens overordnede risikostrategi og at forsikringsstrategien utvikles over tid og tilpasses pensjonskassens behov. Strategiprosessen bør sikre styrets involvering samt involvering fra daglig ledelse og de aktuelle ressursene på forsikringsområdet. Strategiens innhold bør jevnlig vurderes og oppdateres ved endrede markedsforhold eller rammebetingelser. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for hvordan det sikrer en hensiktsmessig strategiprosess for forsikringsstrategien.

Styret viser til at forsikringsstrategien revideres årlig, og i den forbindelse konsulteres risiko-styringsfunksjonen og aktuarfunksjonen. Finanstilsynet legger til grunn at styrets strategiprosess sikrer at forsikringsrisiko er en integrert del av pensjonskassens risikostyringssystem.

Strategiens innhold

Rammestrukturen i pensjonskassens forsikringsstrategi bestod av fire nivåer; ønsket nivå, betenkelig nivå, urovekkende nivå og kritisk nivå. Finanstilsynet registrerte at kun ved de tre sistnevnte nivåene skal styret informeres, og ved de to sistnevnte nivåene skal handling henholdsvis vurderes og styres. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for hvordan den etablerte rammestrukturen sikrer at styret gjennomfører tiltak til rett tid.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at det er hensiktsmessig at styret informeres også når risikoen i henhold til rammestrukturen er på "ønsket nivå". Finanstilsynet registrerer videre at styret vurderer at handling fra styret bør vurderes når risikoen er på "betenkelig nivå". Finanstilsynet tar til etterretning at dette vil bli hensyntatt ved førstkommande revidering av strategien.

Strategien fastsetter risikomål og rammer for en rekke områder. På enkelte av områdene var det uklart for Finanstilsynet om målene i forsikringsstrategien er konsistente med hverandre og konsistente med mål og rammer i øvrige strategidokumenter og retningslinjer. Finanstilsynet oppfattet videre at enkelte av målene dekker områder også utenfor forsikringsområdet. Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål om enkelte av målene burde vært dekket i pensjonskassens overordnede strategi.

Finanstilsynet registrerer at styret er enig i Finanstilsynets bemerkninger og legger til grunn at dette gjennomføres.

Finanstilsynet legger til grunn at alle deler av det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget dokumenteres. Dette omfatter også forutsetningene innarbeidet i beste estimat i forenklet solvenskapitalkrav for pensjonskasser. Finanstilsynet vurderer at en samlet oversikt over beregningsgrunnlaget bør innarbeides som del av pensjonskassens forsikringsstrategi.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil innarbeide en samlet oversikt over det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget i pensjonskassens forsikringsstrategi.

Riktige premier og premiereserve samt opplysninger til pensjonskassens medlemmer betinger en til enhver tid ajourholdt medlemsbestand. Modellen for pensjonsopptjening i ny offentlig tjenestepensjon stiller også nye krav til kvalitet og ajourhold av medlemsbestanden. Strategien inkluderer i liten grad rammer for ajourhold av medlemsbestanden. Etter Finanstilsynets vurdering bør styret sikre at risikostyringssystemet omfatter overvåkning av ajourholdet i medlemsbestanden.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret er enig i Finanstilsynets bemerkninger og legger til grunn at dette gjennomføres.

2.3.2 Måling av forsikringsrisiko

Beregning av risikoresultat

Finanstilsynet forventer at pensjonsinnretningene skiller mellom premier og risikokostnader, slik at risikoresultater blir beregnet korrekt som de på forhånd beregnede risikopremier med fradrag for de faktiske risikokostnader. Risikopremiene skal beregnes etter gjeldende premieberegningssystem. Medlemsforetakenes pensjonsplaner og de til enhver tid ajourførte medlemsdataene ligger til grunn for beregningene. Det er pensjonsrettighetene som ligger til grunn for beregningen av risikopremiene som definerer og avgrenser risikoen pensjonsinnretningen dekker gjennom risikoresultatet. For andre pensjonsrettigheter som oppstår, og som pensjonskassen ikke har kunnet premiesette på forhånd ut fra forsikringstekniske beregninger, skal det beregnes premie på det tidspunktet pensjonsrettighetene oppstår. Finanstilsynet la i foreløpig rapport til grunn at pensjonskassen har oppdaterte rutiner for ajourhold av medlemsbestanden og et forsikringsteknisk system som ivaretar dette.

Det følger av styrets svar at styret har vært informert om arbeidet leverandørene har gjort for å forbedre grunnlaget for beregningene. Styret viser til at arbeidet med dette har tatt lengre tid enn ønsket siden implementering av overgang til ny offentlig tjenestepensjon har krevd mye ressurser hos leverandørene. Finanstilsynet tar til etterretning at styret er enig i Finanstilsynets bemerkninger, og at pensjonskassen vil innarbeide tydelige krav for beregning av risikoresultat framover.

2.3.3 Overvåkning og rapportering

Rammer i forsikringsstrategien

Finanstilsynet legger til grunn at styret mottar rapporter av risikomål og rammer som del av et effektivt risikostyringssystem. Det var uklart for Finanstilsynet hvordan pensjonskassen har rapportert resultater opp mot risikomålene og rammene i forsikringsstrategien. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for hvordan det fremover vil sikre rapportering av risikomål og rammer i strategien.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret framover i hvert styremøte vil få rapportert resultatet opp mot risikomålene og rammene i forsikringsstrategien.

Beregning og rapportering av det forenklete solvenskapitalkravet

Forutsetninger for beregning av beste estimat for forpliktelsene er vesentlige for justering av avsetninger ved overgang til markedsverdi i forenklet solvenskapitalkrav for pensjonskasser. Pensjonskassen legger til grunn særskilte forutsetninger for biometrisk risiko, nåverdi av fremtidige rentegarantipremier, nåverdi fortjeneste administrasjon og nåverdi fremtidige regelmessige kapitalinnskudd.

Finanstilsynet forventer at pensjonskassene foretar grundige vurderinger av de forutsetningene som benyttes i beste estimat. Etter gjennomføringen av IORP II i norsk regelverk fra 1. januar 2023, har aktuarfunksjonen fått et særskilt ansvar for å sikre at metoder, modeller og forutsetninger i beregningen av beste estimat er hensiktsmessige, og at dataene som benyttes i beregningene er tilstrekkelige og av nødvendig kvalitet. Styret må legge til rette for at aktuarfunksjonen kan informere styret og ledelsen om hvorvidt beregningen av forsikringsavsetningene er pålitelige og tilstrekkelige.

Finanstilsynet påpeker på generelt grunnlag at pensjonskassen har ansvaret for beregningen og rapporteringen av det forenklete solvenskapitalkravet, selv om de uavhengige kontrollfunksjonene og deler av rapporteringen er utkontraktert. Blant annet skal beregningsmetoder og forutsetningene som er lagt til grunn dokumenteres. Endringer i beregningsmetoder og forutsetninger skal klart framgå og begrunnes.

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport pensjonskassen redegjøre for sine rutiner for dokumentasjon og prosesser for jevnlig vurdering av metoder og forutsetninger samt styrets involvering i dette.

Styret viser i sitt svar til at antagelsene for beste estimat i solvenskapitalberegningen beskrives i rapporteringen av det forenklet solvenskapitalkravet som hvert kvartal rapporteres til styret. Styret opplyser at styret har vurdert deler av forutsetningene sammen med utøvende aktuar, og at aktuarfunksjonen ikke har hatt bemerkninger til denne vurderingen. Finanstilsynet legger til grunn at styret tar stilling til alle vesentlige forutsetninger i solvensberegningene. Finanstilsynet tar til etterretning at forutsetninger for solvensberegningene vil innarbeides i forsikringsstrategien.

Finanstilsynet registrerte at det fulgte av rammene i forsikringsstrategien at ønsket nivå på administrasjonsresultatet var at dette er svakt positivt hvert år. Finanstilsynet registrerte at nåverdi fortjeneste administrasjon innarbeidet i beste estimat på forpliktelsene i det forenklete solvenskapitalkravet per årsslutt 2022 ikke sto i rimelig forhold til dette ønskede nivået, men at nåverdi fortjeneste administrasjon er redusert i rapporteringen av forenklet solvenskapitalkrav per andre kvartal 2023.

Finanstilsynet tar til etterretning fra styrets svar at årlig fremtidig fortjeneste på administrasjon i solvenskapitalkravet nå er fastsatt ut fra ønsket nivå på administrasjonsresultat i forsikringsstrategien.

Finanstilsynet ber om å motta kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets tilsynsrapport blir behandlet. Kopi av tilsynsrapporten bes sendt til valgt revisor.

For Finanstilsynet

Runa Kristiane Sæther
seksjonssjef

Runar Elvsborg
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.